

världen & vi

EN TIDNING AV OCH FÖR ELEVER MED SVENSKA SOM ANDRASPRÅK, NR 3, 2025

UTBILDNING OCH FRAMTID

Vägen till vidare utbildning inte lika för alla

I denna tidning berättar många olika personer om av vad skola och utbildning betyder för dem. Hur det ger möjligheter att få jobb, följa sina drömmar, förstå samhället och vara självständig.

Benägenheten att studera vidare går i arv. Barn till föräldrar med hög utbildning studerar oftare vidare efter gymnasiet, medan barn till lågutbildade inte går vidare i lika hög utsträckning. Så ser det ut både internationellt och i Sverige, trots att universitetsutbildning är gratis här.

Girma Berhanu är en av de som försöker förändra detta. Läs om hur han stöttar ungdomar att tro på sig själva och komma vidare i sina studier på sidan 10-11.

FATIMA GRÖNBLAD, CHEFREDAKTÖR

FÖLJ VÄRLDEN&VI!

Se hur redaktionen arbetar och delta i diskussioner genom att följa oss på Instagram och Facebook.

REDAKTIONEN Världen&vi

FATIMA GRÖNBLAD
- CHEFREDAKTÖR, LAYOUT
fatima.gronblad@abfvux.se

FREDRIK HARSTAD - REDAKTÖR
fredrik.harstad@abfvux.se

Foto sidan 1-5, 8-11, 13-14, 18-19: Carlos Vazquez
Övriga foton av textförfattaren, om inget annat anges.

REDAKTION
YOUNGJUN WU
HENGZHI RUAN
YOHANNA SEYOUM
OUSMANE NIANG
RAZIA
SADIA MOIN
ARIA LEE
JALAL HAIDER
PATRICIA D'SILVA
KIMBERLY YUTIBAN
VALÉRIA KANAGUSUKO
TONG XU
CARLOS VAZQUEZ

Världen&vi görs av elever som studerar sfi eller svenska som andraspråk inom ABF Vux.

Läs mer och beställ tidningen:
varldenchvi.se

Vill du skriva eller fotografera för tidningen? Kontakta chefredaktör fatima.gronblad@abfvux.se

Utbildningen gjorde mig självständig

Jag fick en riktigt bra skolutbildning under min barndom i Indien. Mina föräldrar valde att satsa på min utbildning, istället för att till exempel spara pengar till mitt bröllop eller att bygga ett hus. Jag hade turen att få studera på en av de bästa privatskolorna som hade moderna och bra resurser som hjälpte eleverna i sitt lärande. Det kostade mycket, men mina föräldrar gjorde det valet, eftersom det gav oss barn möjligheten att utforska nya saker och perspektiv i livet.

Jag gick vidare till universitetet och fick senare möjlighet att arbeta som lärare i förskola och grundskola i mitt hemland. Samtidigt valde jag att komplettera med en examen i botanik vid sidan av mitt arbete. Det var ovanligt bland mina kusiner och släktingar, många andra kvinnor gifte sig tidigt eller blev hemmafruar. Tack vare att jag kunde få ett bra jobb kunde jag stötta min familj ekonomiskt, något jag fortfarande är stolt över.

Om jag hade gift mig tidigt och slutat arbeta eller studera, hade jag kanske fastnat i en situation där jag inte kunde försörja mig själv. Tack vare mina föräldrar som valde att ge mig lika god utbildning

som mina bröder, kunde jag forma mitt liv till att bli modig och självständig. Jag lärde mig att säga "nej" till traditionella stereotyper - till exempel att kvinnor bara är till för ta hand om hushållet, gifta sig och skaffa barn. Min utbildning och mina erfarenheter hjälpte mig också att välja min partner och förbereda mig för ett liv utomlands. Min inställning att aldrig ge upp kommer därifrån och har gjort mig stark i svåra tider.

Jag flyttade till Sverige 2022 med min man och min son. Jag studerar nu svenska som andraspråk. Min son får ofta hjälp av mig med sina läxor, och det gör mig lycklig att kunna stötta honom.

Till slut vill jag säga att utbildning ger möjligheter att upptäcka, bestämma, bli självständig och planera framtiden. Den leder inte bara till arbete, utan också till mjuka färdigheter och personlig utveckling i framtiden - precis som mina föräldrar valde för sina barn.

Vad vill ni välja för era barn? Tänk på det!

PATRICIA D'SILVA

NYA ORD

SJÄLVSTÄNDIG
Som tänker och gör saker själv utan att först behöva fråga andra.

UTFORSKA
Undersöka något noggrant.

FÖRSÖRJA
Se till att man själv eller andra får det som behövs för att leva.

SKAFFA
Göra så att man får något.

FÄRDIGHET
När man är duktig på att göra något.

LYSSNA!

PATRICIAS TEXT

Min skola

Trångt i klassrummet i Pakistan

Jag gick 10 år i skolan i Pakistan. Det fanns ungefär 40-50 elever i varje klassrum. Skolan var lagom stor med bra och hårda lärare. Från början när jag var barn och började skolan så fanns det inte tillräckligt med bord och stolar där vi kunde sitta och läsa. Sedan blev det bättre med tiden.

Det fanns två typer av skolor, privat och kommunal. I den kommunala skolan betalade vi väldigt lite medan den privata var dyr.

SADIA AZAD

Lärde mig samarbeta med andra

Jag gick i skolan i Eritrea. Jag började skolan när jag var sju år gammal och gick där i åtta år. Skolan låg nära mitt hem, så jag kunde gå dit till fots varje dag.

I min klass fanns ungefär fyrtio elever. Det var många barn och ibland var det svårt för läraren att hjälpa alla. Lärarna var alla snälla och duktiga. Vi behövde inte betala för skolan men vi behövde köpa böcker, pennor och skoluniform.

Mitt favoritämne var biologi. Jag tyckte om att lära mig om människor, djur och naturen. Jag lärde mig också att samarbeta med andra och att respektera mina lärare och klasskamrater.

ISSAK GIRMATSION

Jag är stolt över allt jag lärt mig

När jag var barn bodde jag i Afghanistan. Jag gick inte i skolan där, för det fanns ingen möjlighet för mig att studera. Det var svårt för många barn, speciellt för flickor, att gå i skolan.

När jag kom till Sverige fick jag chansen att börja skolan. Här lärde jag mig att läsa och skriva på svenska. Jag gick i sfi och nu kan jag prata, läsa och skriva bättre.

Lärarna i Sverige är snälla och hjälper oss mycket. Jag tycker att svenska och samhällskunskap är intressanta ämnen. Det var lite svårt i början men nu går det bättre.

Jag känner mig stolt över mig själv eftersom jag har lärt mig mycket. Jag vill fortsätta studera och lära mig mer i framtiden. Jag tycker att utbildning är mycket viktigt. Jag hoppas att alla människor ska få utbildning och klara sig själva bättre i Sverige.

NAFISA AFSALI

Stränga lärare i Syrien

Jag studerade i staden Aleppo i Syrien, där jag gick från första till sjätte klass. Skolan var gratis och öppen för alla barn, men kvaliteten på undervisningen var inte bra. Lärarna var ofta okvalificerade och ibland mycket stränga, och vissa av dem slog till och med elever. Detta gjorde lärandet svårt och påfrestande för mig.

Klassrummen var också mycket kalla på vintern. Trots att det fanns en kamin i varje klassrum fungerade den sällan, vilket gjorde att vi kände oss ännu mer obekväma under lektionerna.

Trots allt fanns det en viktig positiv sak i mitt liv under denna period: min familjs kärlek – min mamma och min pappa. Denna kärlek gav mig styrka i alla livets områden och hjälpte mig att hålla ut och fortsätta trots de svåra omständigheter jag levde i. Jag lärde mig arabiska, samt lite geografi och matematik, även om jag inte behärskade arabiska så bra eftersom jag tillhör den kurdiska folkgruppen.

JALAL HAIDER

LYSSNA!

ALLA TEXTER

Min skola

NYA ORD

TRÅNG

Som inte har plats nog.

AVGIFT

Pengar som man betalar, till exempel för en tjänst eller för att vara medlem i en förening.

BY

En liten grupp med bondgårdar eller hus på landsbygden.

FOTO: JALAL HAIDER

Yohanna som barn i byn i Eritrea, samt som vuxen.

Trångt klassrum och dyr skolavgift

När jag var barn gick jag i skolan i Eritrea. Jag började i förskolan när jag var sex år gammal och studerade där i tio år. Det var bra att alla kunde gå till skolan.

I min klass fanns det ungefär 35 elever. Rummet var litet och trångt, och jag hade många problem med att studera där, till exempel att det inte fanns tillräckligt med stolar.

Lärarna var duktiga och snälla. De lärde oss den rätta vägen att gå för att nå våra mål. De hjälpte mig mycket med att skriva på mitt modersmål, tigrinska. Jag tyckte om skolan eftersom det var lätt att få nya vänner och jag lärde mig mycket. Det svåraste var att betala skolavgiften och att studera när det inte fanns bra material eller böcker.

När jag studerade i Eritrea betalade mina familj 500 nakfa om året till sko-

lan. Det motsvarar ungefär 600 kronor i Sverige. Det var svårt för min familj, eftersom vi inte hade så mycket pengar. Vi bodde i en liten by, och vi arbetade som bönder där. Det fanns inte så mycket jobb.

Mitt favoritämne var matematik, för jag tyckte om att räkna och lösa matteproblem. Jag tyckte också om att titta på engelska filmer.

Det viktigaste jag lärde mig i skolan var att ha respekt för läraren och andra människorna, och att prata med och hjälpa varandra.

Sverige är ett bra land eftersom man får gratis utbildning för alla som vill studera. Sverige är också ett tryggt land att bo i.

YOHANNA SEYOUUM

Valeria och Emanuele, vänner ända sedan skoltiden.

Det var jobbigt att byta skola ofta

Min mamma älskade att flytta varje år. Det var svårt för mig. Jag blev stressad och hade svårt att skaffa nya vänner för att jag är blyg.

Min första skola var privat. Jag gillade den inte, eftersom mina klasskompisar mobbade mig för att jag var fattig och föddes med sex fingrar på varje hand.

Efter det bytte jag till en kommunal skola. Där var jag inte så annorlunda. Vi var alla fattiga men vi höll mer ihop och var mer som vänner.

Idag har jag Emanuele och Cristina som vänner sedan 1994. Det är viktigt att barn trivs i skolan, för där kan livslånga vänskaper födas.

VALERIA KANAGUSUKO

Skolan blev för dyr för mina föräldrar

När jag var barn gick jag bara två år i skolan. Det var i mitt hemland Somalia. Det kostade mycket att gå i skolan, därför kunde jag inte fortsätta efter två år för att det blev dyrare varje år.

I min klass var vi 15 elever. Det var blandat med pojkar och flickor för att det inte fanns många elever på skolan. Våra lärare var snälla förutom en kvinnlig lärare. Hon brukade slå oss hela tiden utan anledning. Jag var rädd och berättade först inte för mina föräldrar. Men till slut var jag tvungen att berätta, för jag mådde jättedåligt.

Mina föräldrar betalade skolavgiften en gång om året, det var mycket och eftersom de inte hade råd slutade vi gå till skolan. Med skolans pengar kunde vi köpa mat och äta mer än bara en gång per dag. Vi kunde köpa nya madrasser och kläder.

Jag var glad att börja skolan första dagen men började snabbt hata det på grund av mobbning från den kvinnliga läraren och äldre barn.

NADIIFO YUUSUF

NYA ORD

MOBBA

Reta och vara elak mot någon under en lång tid.

SLÅ

Ge någon ett eller flera slag med till exempel handen.

ANLEDNING

En förklaring till att man gör något.

MADRASS

Ett mjukt underlag som man ligger på, till exempel i sängen.

LYSSNA!

NADIIFOS TEXT

Min skola

Skolorna förstörda i Gaza

För två år sedan fanns det många skolor och universitet i mitt land, Gaza i Palestina.

Men tyvärr har utbildningen blivit svår för studenter nu, på grund av kriget i Gaza och förstörelsen av skolor och universitet.

Studenter försöker studera på distans via internet, men det är svårt eftersom internet inte alltid är tillgängligt.

Jag hoppas att kriget tar slut och att skolan återvänder till Gaza så att elevernas framtid och familjernas drömmar inte går förlorade.

MONA HAMDAN

Läraren mer som kompis i Sverige

Jag tycker att relationen mellan elever och lärare är bättre i Sverige än i Polen, där jag gick i skola. Här är man mer som kompisar med varandra. Det finns inte i Polen. Där kan eleverna inte säga lärarens namn när de vill fråga något. I Polen känner du dig ofta rädd och stressad på lektionerna på grund av lärarna.

Min skoltid i Polen var inte glad. Lärarna reagerade inte när eleverna bråkade. Jag hade mycket hemuppgifter i varje ämne.

ALEKSANDRA SMOLEN

Stress inför prov i Saudiarabien

När jag var barn gick jag i skolan i Saudiarabien. Där var det mycket fokus på prov. Vi hade stora prov i varje ämne och det var viktigt att få höga betyg. Många elever var stressade innan proven.

I Sverige är det annorlunda. Här har man också prov, men lärarna tittar inte bara på resultaten. De ser också hur man arbetar i klassrummet och hur mycket man försöker. Eleverna känner sig inte lika stressade av proven.

Jag gillar skolan i Sverige eftersom den hjälper mig att förstå saker, inte bara att komma ihåg fakta. Jag hoppas att jag kan fortsätta utvecklas och lära mig mer.

BESHIR BURHANU NOUR AHMED

Straff för den som inte gjort läxan

Tidigare gick jag i skolan i Iran. Den svenska skolan är bättre tycker jag. Här får man mer hjälp, och har inte så mycket läxor. I Iran är det hårdare tag och den som inte har gjort sin läxa kan bli bestraffad av lärarna.

Det finns många skillnader mellan den iranska och den svenska skolan. I Iran går inte pojkar och flickor i samma skola. Det är bättre som det är här tycker jag. Skoluniform finns inte i Iran men flickorna måste bära sjal och pojkarna ha långärmat på sig. Varannan vecka går barnen i skolan mellan klockan 07 och 12 och varannan mellan 12 och 17, annars skulle inte alla barn få plats. Lunch äter eleverna hemma.

Det finns både skolor som är gratis och till för alla och privatskolor. För att få gå i privatskolorna krävs att man är jätteduktig och klarar av svåra inträdesprov.

ARASH REZAEI

LYSSNA!

ALLA TEXTER

Professorn som brinner för att andra ska lyckas

Från uppväxten i en fattig del av Addis Abeba till att bli professor på Göteborgs universitet. Tack vare utbildning har Girma Berhanu gjort en lång resa. Nu stöttar han andra, genom att driva läxhjälp för ungdomar.

Det är torsdag kväll och mörkt ute. Inne i en stor sal på Pedagogiska institutionen vid Göteborgs universitet sitter ungdomar i smågrupper och jobbar med uppgifter och böcker som de har tagit med sig. Någon övar på ekvationer i matte, en annan läser engelska, någon pluggar inför ett NO-prov.

Ungdomarna går på Svartedalsskolan i stadsdelen Biskopsgården i Göteborg och har åkt hit efter sin skoldag. I en stor påse finns ostmackor som alla kan ta. Ett antal vuxna går runt och hjälper till där det behövs. En av dem är Girma Berhanu.

Girma jobbar själv på Pedagogiska institutionen under dagarna, som professor. Han startade läxhjälp för tio år sedan. Sedan dess har han varit här en kväll varje vecka, tillsammans med andra vuxna som vill stötta ungdomar i deras studier.

– De här ungdomarna ger mig mening. Och om fem år kommer jag få se hur det går för dem.

Girma Berhanu växte själv upp i Addis Abeba, huvudstad i Etiopien i en familj med fem syskon.

– Jag växte upp i ett halvghetto, en fattig stadsdel. Mamma fick ingen utbildning som barn, hon gick på en

kvällsskola och lärde sig läsa och skriva när hon var i 20-årsåldern.

Att han klarade att studera vidare trots svåra förutsättningar har att göra med allt stöd han fick under uppväxten, berättar Girma Berhanu. Hans mamma gav honom mycket stöd, och det fanns förebilder i släkten, personer som studerat på universitetet och kommit långt i samhället.

Han fick också bra stöd under en period i årskurs tre då det höll på att gå dåligt.

– Jag var ofokuserad under den tiden, satt och drömde i klassrummet. Det var nära att jag behövde gå om årskurs tre för att jag hade för låga betyg. Men då hittade mamma en sommarskola för mig. Där jobbade vi i små grupper och fick bra stöd. Tack vare sommarskolan kunde jag läsa upp betygen på två månader.

Kanske var det den erfarenheten som fick honom att bli intresserad av pedagogik, tror Girma Berhanu. Han studerade till lärare i Addis Abeba och ett stipendium för att studera i Göteborg ledde till att han stannade kvar och sedan lyckades bli professor i specialpedagogik.

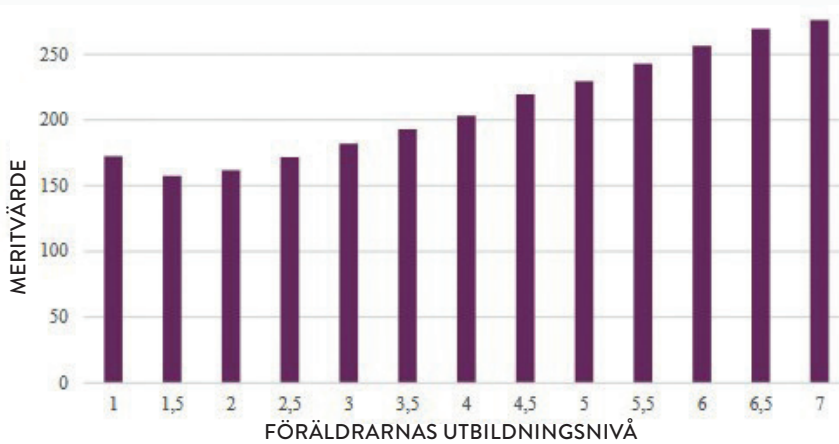
När han kom på 1990-talet fanns inte många utlandsfödda på Pedagogiska institutionen, berättar Girma.

– Jag blev den första svarta afrikanska professorn i den här byggnaden.

Som professor fortsatte han forska och skriva och publ-

SAMBAND MELLAN BARNNS SKOLRESULTAT OCH FÖRÄLDRARS UTBILDNINGSNIVÅ, 2024

Samband mellan elevers meritvärde i årskurs 9 och deras föräldrars utbildningsnivå. Meritvärdet visar hur bra betyg en elev har.

Utbildningsvariabeln är skapad som ett genomsnitt av båda föräldrarnas utbildningsnivå på en 7-gradig skala.

1 = Förgymnasial utbildning kortare än 9 år

2 = Förgymnasial utbildning 9 år

3 = Gymnasial utbildning högst 2 år

4 = Gymnasial utbildning 3 år

5 = Eftergymnasial utbildning kortare än 3 år

6 = Eftergymnasial utbildning 3 år eller längre

7 = Forskarutbildning.

Källa: Skolverket 2025:19

icera vetenskapliga artiklar. Efter ett tag kände han att han ville något mer.

– Jag var klar med det jag ville uppnå. Artiklar gav mig mer status, men jag visste inte om de bidrog till att förändra samhället.

Girma Berhanu kände sig bekymrad över vad han såg i Göteborg: Hur rika och fattiga bor uppdelade i olika områden av staden. Och de stora skillnaderna när det gäller hur många ungdomar som fortsätter till universitetet, beroende på var i staden man är uppväxt. Han bestämde sig för att försöka göra något åt saken genom att starta läxhjälp tillsammans med några kollegor.

Det är en medveten poäng att läxhjälpen är i universitetets lokaler, förklarar Girma.

– Det vidgar ungdomarnas horisont, de ser att det finns mycket mer än bara Biskopsgården. Jag har intrycket att många tycker det är uppfriskande att åka in till stan.

Bemötandet är också viktigt, menar Girma. Det spelar ingen roll var man kommer ifrån, hur gammal man är eller vilken status man har.

– Vi behandlar ungdomarna som jämlika samtalspartners.

– Jag är övertygad om att små förändringar förändrar världen. Det handlar om kärlek och uppmärksamhet, att få ungdomar att tro på sig själva, tro på framtiden.

INTERVJU OCH TEXT: FATIMA GRÖNBLAD OCH TONG XU

FOTO: CARLOS VASQUEZ

Värdet av utbildning

NYA ORD

NÖJE

Bio, diskotek och annat som ger underhållning.

MOD

När man vågar göra något fast man vet att det kan vara farligt eller svårt.

UPPFOSTRAN

När man lär barn hur de bör vara och hur man ska bete sig mot andra.

Utbildning är en väg till frihet

Jag tror att kunskap bara har värde när man använder den. Det spelar ingen roll hur mycket man vet, om man inte gör något med det. Att lära sig handlar inte bara om att läsa böcker. Det handlar om att förstå och använda det man har lärt sig i livet.

Allt börjar med ordet "Iqra" – läs. Det betyder: sök kunskap, förstå världen och gör något gott med det du lär dig. För mig är det början på all utveckling. Jag tänker ofta på de människor som kämpade för att alla ska få gå i skola. De som undervisade när det var svårt, men ändå fortsatte. Lärarna som inte bara lärde ut fakta, utan också lärde oss att tro på oss själva. Jag minns särskilt Serign Saam Mbaye, Mariama Ba och Cheik Anta Diop. De var som föräldrar för oss – de brydde sig och ville att vi skulle lyckas.

Att studera är inte alltid lätt. Man måste arbeta hårt, vakna tidigt och ibland säga nej till nöjen. Men det är värt det. När man sitter med penna och papper och försöker förstå, då växer man som människa. Utbildning hjälper oss att gå från okunskap till förståelse, från beroende till frihet. Den gör oss starkare och ger oss mod att skapa ett bättre liv.

Men utbildning handlar inte bara om skola och böcker. Uppfostran är också en del av utbildning – den börjar i hemmet, med våra föräldrar och de värderingar vi får som barn. Genom uppfostran lär vi oss respekt, tålmod och hur man behandlar andra människor. Den ger oss grunden som gör att vi kan an-

vända vår kunskap på ett klokt sätt.

Jag ser läraren som en byggmästare. En person som bygger framtiden genom att lära andra. Men utbildning finns inte bara i skolan. Vi lär oss hela livet – av andra människor, av erfarenheter och av våra misstag. Lärandet tar aldrig slut.

Ibland glömmen vi varför vi lär oss. Vi tänker på betyg eller jobb och glömmen meningen. Men kunskap utan handling betyder ingenting. Det viktiga är att använda det vi lär oss – för oss själva, för andra och för vårt samhälle.

För mig är utbildning mer än ett mål. Det är en väg. Den ger hopp, styrka och förståelse. Den hjälper oss att se värdet i både oss själva och i andra.

Så när du lär dig något nytt – gör det med hjärtat. Om du inte vet – fråga. Om du kan – dela med dig. Och kom ihåg: utbildning och uppfostran är nyckeln till frihet, framtid och ett bättre liv.

OUSMANE NIANG

Min utbildningsresa har tagit olika vägar

När jag var barn älskade jag att lära mig. Jag ville bli kemist eller ingenjör för jag tyckte mycket om kemi och matematik. Men i min hemstad var det svårt för en flicka att studera sådana ämnen.

Jag började också studera om människokroppen för jag ville bli läkare. Men när min mamma blev sjuk kunde jag inte fortsätta. Det var svårt att studera och ta hand om familjen samtidigt.

Då valde jag istället att studera handel och ekonomi. Jag tyckte mycket om siffror, beräkningar och matematik. Jag drömde om att bli revisor på ett stort företag, men jag fick inte plats på det bästa universitetet i min stad. Jag blev lite ledsen, men jag gav inte upp.

Jag studerade vidare i ekonomi och tog min masterexamen. Sen började jag läsa om personal och ekonomi (HR). Jag lärde mig hur man kan förstå människor och deras arbete. Det var mycket intressant.

Jag arbetade som revisor i vårt familjeföretag och också som rektor på en gymnasieskola. Jag lärde mig hur man leder både människor och arbete.

Sedan fick jag en chans att studera i Sverige. Jag läste internationellt företagande och lärde mig hur företag växer på den globala marknaden. Jag startade också mitt eget företag i Sverige och började lära mig svenska språket.

Nu arbetar jag i ett internationellt företag som administratör och driver också mitt eget företag. Jag har lärt mig att livet inte alltid går som man planerar – men varje steg har ett värde.

Jag tror att utbildning alltid är viktig, oavsett ämne eller plats. Varje kurs och varje ny kunskap öppnar en ny dörr.

Jag vill med den här texten inspirera andra att aldrig ge upp. Min utbildningsresa har varit full av hinder, men varje steg har lett mig framåt och format den jag är idag.

SADIA MOIN

NYA ORD

BERÄKNING

Något som man räknar ut eller som man räknar med.

REVISOR

En person som kontrollerar hur ekonomin har skötts i till exempel ett företag.

OAVSETT

Vem/vad har ingen betydelse.

Lära sig svenska

NYA ORD

TÅLAMOD

När man inte blir arg eller vill sluta fast något är jobbigt eller tar lång tid.

MISSTAG

Ett fel som man inte vill göra.

VÅGA

Kunna göra något utan att bli rädd.

Jag försöker, gör misstag - och skrattar

Jag kommer från Kina och nu studerar jag svenska på sfi kurs D. I början var det svårt och jag trodde inte att jag kunde prata svenska eftersom svenska har många nya ord och uttalet inte är lätt. Men nu tycker jag att det är roligt!

När man lär sig svenska kan många roliga saker hända. En gång var jag på restaurang. Jag ville säga att maten var god, men jag sa ”gud”. Servitören skrattade och sa: ”Tack, men jag är inte Gud!” Efter att min vän förklarade för mig skrattade jag också.

En annan gång på ett möte hörde jag ordet tålmod, men jag trodde att personen sa ”talar mat”. Jag tänkte: ”Varför

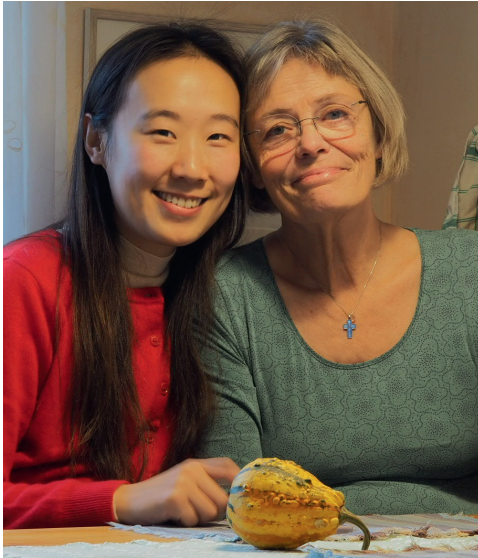
pratar de om mat?” Efter mötet frågade jag en kollega som förklarade vad tålmod betyder. Vi skrattade mycket!

Att lära sig svenska är inte lätt men det finns alltid goda minnen. Jag lär mig nya ord varje dag. Jag gör misstag, men jag blir bättre varje gång.

Om du också vill lära dig svenska – gör det! Det är ett fint språk, och du kommer att träffa många snälla människor. När du vågar prata lär du dig mest, även om du säger fel. Och du kommer att skratta mycket!

HENGZHI RUAN

Lena hjälper mig och ger mig mod

Om du är modig kan du prova att fråga svenska människor om de vill träffas och prata svenska. Jag tror att svenska människor är snälla och villiga att hjälpa om de har tid och är intresserade av det.

Jag träffade Lena, en pensionerad lärare, genom kyrkans aktiviteter. Varje vecka går jag till hennes hem för att läsa barnböcker tillsammans. Det är både roligt och hjälpsamt.

Vi har läst "solens gåva", en afrikansk saga. Hon förklarar tålmodigt ord jag inte förstår och visar ibland med kroppsspråk. Hon får mig att känna mig hemma och ger mig mod att våga prata svenska mer.

Jag går alltid hem glad och inspirerad, tacksam för denna möjlighet och upplevelse.

TONG XU

Det känns bra när andra förstår mig

Jag tycker att det är roligt att studera svenska. I början var det svårt med uttal och grammatik, men nu går det bättre. Jag vill lära mig svenska för att kunna prata med människor, förstå på jobbet och klara mig i vardagen.

Jag får motivation när jag kan förstå mer och prata bättre. Det känns bra

när jag kan säga något på svenska och andra förstår mig.

Min lärare och mina klasskamrater hjälper mig mycket. Ibland hjälper mina barn mig hemma också. Vi pratar lite svenska varje dag.

NOUR ABDELSALAM

NYA ORD

INSPIRERA

Få någon att känna en vilja att till exempel skapa något.

UPPLEVELSE

Något som ger mycket glädje.

MOTIVATION

Ett intresse eller en lust som gör att man anstränger sig.

LYSSNA!

TONGS TEXT

Tips om att träna svenska

NYA ORD

FOKUSERA

Koncentrera sig på något.

SKYLT

En tavla med en text eller bild, till exempel utanför en affär eller vid en väg.

NYFIKEN

Som mycket gärna vill veta något och ofta frågar.

RUTIN

När man gör något i en bestämd ordning eller på ett bestämt sätt varje gång.

LYSSNA!

CHENNES TEXT

Viktigt vara nyfiken och träna varje dag

Jag bor här i Sverige med min man. Vi har inga barn än, så när han går till jobbet är jag ensam hemma under dagen. På morgonen studerar jag själv innan jag går till sfi-lektionen. Jag tycker om att studera på morgonen, för då är jag pigg och kan fokusera bättre.

När jag kommer hem från skolan pratar jag med min man om min dag. Jag ställer många frågor till honom om det svenska språket, och han förklarar för mig vad orden betyder och hur man använder dem i meningar. Jag försöker också prata lite med min man på svenska. Det hjälper mig mycket.

Min sfi-skola ger oss många bra material som jag kan träna med hemma. Jag

läser texterna flera gånger, lyssnar på ljudövningar och försöker skriva egna meningar.

Utanför lektionerna tränar jag också på svenska. När jag går ut, handlar eller promenerar, läser jag alla skyltar och texter jag ser. Jag frågar ofta min man vad det betyder och försöker komma ihåg orden. På det sättet lär jag mig nya ord varje dag.

Jag tror att det viktigaste är att studera lite varje dag, vara nyfiken och inte vara rädd för att göra fel. Det är så jag lär mig svenska på ett smart sätt.

CHEENNE DORDE PADUA

Rutiner viktiga för att studera bra

Mina tips för studieteknik är att använda ett schema och skapa rutiner varje dag.

För det första brukar jag skriva vad jag ska göra idag och när jag ska vila.

För det andra tycker jag att Pomodoro-tekniken är hjälpsam för mig. Jag studerar i 25 minuter och vilar i 5 minuter. Det är hållbart och bra för både min psykiska och fysiska hälsa, efter-

som jag kan ta pauser för att vila ögonen, stretcha kroppen – särskilt ryggen – och ta djupa andetag för att slappna av i sinnet.

Till sist tycker jag att en tyst och städad studiemiljö är viktig. Jag tycker att skolans studierum och biblioteket är bra platser för den som vill fokusera på sina studier.

TONG XU

Tränar uttal framför spegeln hemma

När jag läste sfi tränade jag svenska varje dag efter skolan. Jag började med kurs A och hade inte gått i skolan tidigare, så det var svårt att lära mig jämfört med de andra. Jag kunde inte översätta texter till mitt språk.

Jag brukade träna svenska genom att prata med mina grannar på gården och genom att lyssna när andra pratar, till exempel när jag åkte buss.

Jag tittade på svenska videor och såg filmer med mina barn som var på svenska. Jag gick också på språkcafé och lärde mig många nya ord. Och jag förhörde mig själv varje dag.

Hemma pratade jag med mig själv framför spegeln för att träna uttal. Ibland låtsades jag och min yngsta dotter att

hon var journalist och intervjuade mig. Det blev roligt ibland när jag sa fel och hon skrattade åt mig.

Min äldsta dotter hjälpte mig också mycket. Hon lärde sig även nya saker genom att hjälpa mig. Hon lärde sig till exempel mycket om grammatik och textstruktur.

Allt detta hjälpte mig att prata, förstå, skriva och läsa svenska och till slut klarade jag sfi. Just nu väntar jag på att få börja SVA (svenska som andraspråk) men jag kämpar fortfarande för att förbättra min svenska. Jag har till exempel börjat på en datakurs, jag volontärjobbar, lånar böcker och läser, går till språkcafé och skriver om min dag på kvällen när jag har tid.

RAZIA

Chat GPT bra hjälp för att träna svenska

Jag använder Chat GPT när jag studerar själv hemma. Jag använder det för att kolla min grammatik och för att översätta svenska texter till engelska så att jag kan förstå exakt vad varje ord betyder.

När jag använder AI-tjänster är det viktigt att fråga på ett tydligt sätt och be om svar som passar min nivå. Om svaren är för svåra kan det bli förvirrande och svårt att förstå.

Fördelarna med att använda Chat GPT och andra AI-tjänster är många. Jag kan öva svenska när som helst, få förklaringar direkt och träna både skrivning

och läsning. Jag kan också repetera ord och fraser på ett sätt som passar mig.

Nackdelarna är att AI inte kan prata som en människa och ibland ger den inte rätt svar. Det är också viktigt att använda det tillsammans med riktiga samtal och lektioner så att man lär sig språket på ett naturligt sätt.

Jag tycker att Chat GPT är ett bra hjälpmedel när man studerar själv, men det fungerar bäst när man kombinerar det med lektioner, prat med andra och träning varje dag.

CHEENNE DORDE PADUA

NYA ORD

FÖRHÖRA
Ställa frågor för att testa hur mycket man kan.

LÅTSAS
Hitta på att något är sant, till exempel i en lek.

HJÄLPMEDEL
Något som man kan använda som stöd eller hjälp.

KOMBINERA
Blanda eller sätta ihop olika saker eller delar.

LYSSNA!

RAZIAS TEXT

Lära sig svenska

NYA ORD

KOLLEGA

En person som någon arbetar tillsammans med.

LÖSA

Hitta ett svar på något.

KÄMPA

Arbeta hårt för att försöka få som man vill.

Började sfi efter 10 år i Sverige

Jag har arbetat i 18 år som elektronikingenjör inom bilindustrin, både i Kina och Sverige. Jag gick en elektroteknikutbildning på universitetet och började arbeta i Kina 2007.

2015 flyttade jag till Sverige med min familj för att jobba på ett företag som heter Zeekr i Göteborg. Där har jag haft ansvar för utveckling av ECU-komponenter. Det är elektroniska styrenheter som fungerar som bilens "hjärna". De styr exempelvis bilens lampor och dörrar. Jag driver projekten med kollegor både i Sverige och Kina och vi har många möten varje vecka. Engelska fungerar bra så jag har inte behövt lära mig svenska tidigare.

Nu behöver Zeekr tyvärr inte så många ingenjörer längre. Så jag slutar där och söker nytt jobb. Men det är en jobbig tid just nu i Göteborg eftersom det är hög arbetslöshet inom bilindustrin. Mer än 2 000 personer har lämnat Volvo och mer än 200 personer har lämnat Zeekr.

Det betyder att många ingenjörer söker jobb samtidigt.

Jag vill inte byta yrke utan jag vill fortsätta jobba och utvecklas inom bilindustrin, eftersom jag gillar bilelektronik. Jag tycker om att lösa tekniska problem och känner mig glad när fixar problem tillsammans med kollegor. Jag vill jobba på ett svenskt företag och då är svenska viktigt. Så nu har jag börjat lära mig svenska på sfi. Det kommer också att göra hela mitt liv enklare om jag kan prata bra svenska. Jag planerar att klara sfi snart och kämpar med svenska varje dag. Sedan vill jag utbilda mig inom bilelektronik på svenska.

Jag hoppas att jag kan hitta liknande jobb i framtiden, men jag vet att det kan ta lång tid, inte imorgon, inte nästa månad. Jag tror att det aldrig är för sent att lära mig svenska. Det kommer att hjälpa mig för en bättre framtid.

YONGJUN WU

Studerar svenska igen - efter 20 år

Jag kommer från Thailand och har bott i Sverige i ungefär 21 år. Jag kom hit när jag var 16 år gammal. När jag var liten ville min morbror att jag skulle bli läkare. Jag hade aldrig tänkt att jag en dag skulle bo i Sverige. Jag kom hit tillsammans med min mamma och syster eftersom min mamma blev sambo med en svensk man. Allt var svårt i början med samhället, maten och språket. Men efter ett tag började jag vänja mig och träffade nya människor. Dessutom kände jag mig mer hemma här.

År 2004 studerade jag svenska på Ale gymnasium. Internet var inte så vanligt då och jag lärde mig också svenska genom en gratistidning som hette Metro.

Vägen till där jag är idag har inte varit rak. Jag har arbetat i familjens restaurang i över 15 år, och där har jag mest talat mitt modersmål. Det är min svaghet eftersom jag alltid pratar thailändska på jobbet och umgås mest med folk från samma land. Genom arbetet på restaurangen har jag lärt mig mycket om ansvar och tålmod.

Jag är nu tillbaka till studierna för att förbättra mitt svenska språk, eftersom jag vill byta karriär och följa min dröm att bli läkare. Men min mamma accepterar inte det. Jag vill visa henne att jag kan stå på egna ben och att jag inte behöver följa föräldrarnas arv. Att bli läkare är inte bara en idé jag fått. Det är något som känns meningsfullt för mig. Jag vill hjälpa andra och göra något som jag är stolt över.

Nu år 2025 står jag inför nya utmaningar och behöver lära mig saker jag aldrig tidigare har mött. Jag börjar min studieplan med att läsa sfi för att använda svenska varje dag och för att inte vara rädd för att göra misstag. Därefter är mitt mål att utbilda mig till undersköterska, vilket blir startpunkten för min resa mot att en dag bli läkare.

Jag vill att mitt drömliv ska ha värdighet.

KIMBERLY YUTIBAN

NYA ORD

VÄNJA SIG

Inte längre tycka att något känns konstigt eller fel.

SVAGHET

Arbeta med något tillsammans med andra.

KARRIÄR

Det yrke som man har.

STOLT

Mycket nöjd med sig själv eller något man har.

LYSSNA!

KIMBERLYS TEXT

Min plan för framtiden

Bild ur en barnbok som Aria Lee har gjort, som heter "Flytta Sirdde Flytta".

Pippi inspirerade mig att rita barnböcker i Sverige

I Sverige finns Pippi Långstrump. Jag fick veta om Pippi genom en kinesisk modedesigner. Designern ritade sin egen version av Pippi, eftersom det var hennes favoritfigur från barndomen. Jag blev fascinerad av den fräkniga, rödhåriga flickan och började läsa Pippis berättelser. I många barnböcker är barn ofta passiva, men Pippi är självständig och vågar göra vad hon vill. Det inspirerade mig och väckte mitt intresse för svensk barnkultur och litteratur.

Jag har alltid velat bli barnboksförfattare, så jag sökte till utbildningar i flera olika länder inom det området. Även om jag blev antagen till andra universitet ville jag komma hit till Sverige för att se hur svenskar möter barn i vardagen och hur barn ses i svensk kultur.

Nu bor jag och min son i Göteborg. Ibland är det svårt att både vara mamma och utveckla sig själv. Det tar mycket tid att ta hand om ett barn ensam.

Jag har bara lite tid att arbeta och studera när mitt barn går i skolan. Levnadskostnaderna i Sverige är mycket höga och jag måste hitta ett jobb för att försörja mig och mitt barn. När jag är stressad läser jag Pippi Långstrump, Muminrollen eller Nils Holgerssons underbara resa genom Sverige. Jag kan lära mig av de här karaktärerna i böckerna hur man älskar livet även i svåra tider. Det får mig att må bättre.

Jag kommer inte att ge upp min dröm, men jag vill också vara en ansvarsfull vuxen. Även om jag inte blir författare på heltid direkt efter examen, vet jag att jag kan göra det. Jag vet att utbildningen inte kan hjälpa mig att hitta jobb just nu. Andra faktorer är också viktiga, som tid, tur och nätverkande. Jag vill fortsätta öva på att rita och lära mig svenska. Jag hoppas att livet blir lättare med tiden.

ARIA LEE

Behöver tålamod för att nå mitt mål

Jag har inte gått i skolan i mitt hemland Afghanistan. När jag började sfi så började jag från noll med att läsa och skriva. Nu har jag klarat sfi kurs D.

I framtiden vill jag arbeta som receptionist eller telefonist. För att nå mitt mål måste jag kämpa mycket. Jag behöver gå datakurser, läsa svenska som andraspråk och gå utbildningar för att lära mig hur man arbetar inom dessa yrken. Jag måste utveckla min svenska men också lära mig engelska.

Jag är mamma, och ibland kan det vara svårt att nå sina mål när man har barn

att ta hand om. Det tar tid. Men jag har tålamod och vill verkligen nå mina mål.

När man flyttar till ett nytt land är det bra att ha ett mål, eftersom man då vet vad man ska göra för att uppnå det. Om man verkligen vill något och bestämmer sig för att göra det, så kan man nå sina mål, inget är omöjligt.

När jag flyttade till Sverige fick jag fler möjligheter att studera och arbeta än jag hade i Afghanistan. Det gör mig motiverad att fortsätta kämpa för min framtid.

RAZIA

Jag vill inte följa strömmen längre

När jag var ung kändes skolan lätt. Jag behövde inte studera mycket, för jag gick igenom ändå. I min stad i Frankrike var vetenskap viktigt, och nästan alla vuxna jag kände till var ingenjörer eller läkare. När jag började gymnasiet valde jag ett vetenskapligt program, för att alla mina kompisar gjorde det. Det var lätt, men jag ville inte vara läkare eller ingenjör som dem. Jag följde med strömmen.

Sedan, när jag började på universitetet, visste jag inte vad jag skulle göra. Jag gillade konst och började på en designskola. Efter ett år sa en lärare till mig att jag var för "vetenskaplig" och att jag borde byta, han tyckte att jag skulle studera arkitektur, för det är både konst och vetenskap. Jag lyssnade på läraren och studerade arkitektur i sex år. Det var intressant, men jag tror inte att det var min passion.

Direkt efter universitetet fick jag tips om någon som jobbade som arkitekt i

Kanada. Jag kontaktade henne och fick mitt första jobb. Jag packade min resväska, lämnade mitt hemland och flyttade 8 000 km bort. Jag tänkte att det var en lycklig chans och ett roligt äventyr. Jag jobbade där i åtta år, jag byggde ett liv och ritade många byggnader. Det var kul, men jag kände att det inte var "mitt verkliga liv". Det var bara en chans jag hade fått. Det kändes som att jag gjorde de lätta valen.

År 2024 beslutade jag mig: jag behövde göra något nytt. Planen blev att flytta till Sverige med min partner som är svensk. Det kändes som en bra plats att börja ett nytt liv tillsammans. Vi anlände till Sverige i mars 2025.

I 32 år har jag följt strömmen eller turen. Nu har jag en ny start. Men för första gången vet jag inte hur jag ska gå framåt. Strömmen är slut. Jag vet inte vart jag ska flyta, och det är inte så lätt längre.

LÉAH MASSON

NYA ORD

STRÖM

Vatten som rinner snabbt.

PASSION

En stor kärlek eller ett starkt intresse.

ÄVENTYR

När det händer något ovanligt eller spännande.

ANLÄNDA

Komma fram.

Ordet är fritt - berätta din åsikt!

NYA ORD

TONÅRING

En person som är 13 till 19 år.

ORGAN

En del inne i kroppen, till exempel hjärtat och levern.

IRRITATION

En känsla som gör att man lätt blir arg för att något/någon stör.

TRENDIG

Modern och rätt i tiden.

Inför åldersgräns på energidrycker

Jag arbetar på JYSK. Vi har två praktikanter som är runt 16 år gamla. När jag såg att de börjar arbetsdagen med energidrycker, började jag fundera. Många tonåringar tror att energidrycker ger kraft och energi och att det är ett ofarligt sätt att hålla sig pigg. Men i själva verket kan det skada hälsan på flera sätt.

För det första innehåller energidrycker stora mängder koffein och socker. Koffein kan belasta hjärtat och nervsystemet, och hos unga kroppar är risken ännu större eftersom deras organ fortfarande utvecklas. Socker ökar risken för övervikt, karies och problem med blodsockret. Kombinationen av koffein och socker kan ge tillfälliga energiökningar, men efteråt kommer ofta en kraftig reträtt och irritation.

För det andra skapar energidrycker beroende. Tonåringar vänjer sig vid att behöva dem för att orka i skolan,

på jobbet eller under träning. Utan energidrycker känner de sig trötta, orkeslösa och ibland frustrerade. Detta påverkar både deras prestation och välmående, och många inser inte själva att de utvecklat ett beroende.

Det verkar ha blivit trendigt att träffas med en energidryck i handen, som om det vore en modegrej. Få unga tänker på de långsiktiga konsekvenserna. De förstår inte att regelbundet intag kan leda till problem.

Jag tycker att försäljning av energidrycker till personer under 18 år bör förbjudas. Produktionen bör minskas och priset höjas. Dessutom borde skolor och föräldrar informera mer om riskerna, så att ungdomar kan göra medvetna val. Vi måste ta ansvar för våra barn och deras framtid.

JANNA GNATYUK-BERG

Föräldrar behöver sätta stopp för skärmarna

Jag tycker att barn använder mobil och surfplatta för mycket.

Först och främst blir ögonen trötta och många sover sämre.

Dessutom anser jag att barn behöver leka ute och vara med vänner på riktigt, inte bara på skärmen.

Sist men inte minst menar jag att för mycket skärmtid gör barn stressade och mindre glada.

Jag hoppas att föräldrar vågar säga stopp och hjälpa barn att hitta andra aktiviteter.

MUNIA TASNIM MUNNI

LYSSNA!

MUNIAS TEXT

Fler pedagoger behövs i förskolan

När jag kom till Sverige och mitt barn började förskolan för första gången, blev jag imponerad och förvånad.

I mitt hemland Kina brukar man inte lämna ett-åringar i förskolan, eftersom de är för små och föräldrarnas föräldrar kan ta hand om dem hemma. Men i Sverige börjar många barn ett år gamla, och det fungerar bra även om det kan vara utmanande.

Jag ser att pedagogerna i förskolan gör ett fantastiskt jobb. I min sons grupp finns det tre förskollärare. De tar hand om barn med stor värme och trygghet, och hjälper dem att leka och utvecklas. Min son blev jätteglad och självständig under sin tid. Han äter och sover allt

bättre. Jag känner mig tacksam till pedagogerna.

Men jag har märkt att det finns vissa problem. I min sons förskolegrupp är det 14 barn men bara två vuxna som tar hand om dem samtidigt. Pedagogerna gör sitt bästa, men det kan vara stressigt att hinna se alla barn lika mycket.

Jag hoppas att samhället ska uppmärksamma att förskolan är mycket mer än bara barnpassning. Pedagogerna behöver bättre arbetsmiljö, mindre barngrupper och mer stöd. För det handlar om barn och varje familj och det borde alltid vara en prioritet.

ZIWEI LUO

Satsa mer på sjukvården

Jag har stor respekt för alla som arbetar inom vården. De gör ett fantastiskt jobb varje dag för att hjälpa människor som är sjuka och behöver vård. Men jag tycker att situationen på många sjukhus i Sverige har blivit mycket sämre de senaste åren.

För det första finns det alldeles för lite personal. Många sjuksköterskor och läkare tvingas arbeta långa pass utan tillräcklig vila. Det leder till stress, trötthet och ibland misstag.

Dessutom får patienter vänta länge på akuten, ibland över tio timmar innan de får träffa en läkare. Det är inte acceptabelt i ett utvecklat land som Sverige.

För det andra måste arbetsvillkoren förbättras. Lönerna är ofta för låga jämfört med hur svårt jobbet är. Om vårdpersonalen får bättre lön och arbetsmiljö, tror jag att fler skulle vilja stanna kvar inom yrket och nya skulle söka sig dit.

Slutligen tycker jag att regionpolitikerna måste ta sitt ansvar. Det handlar inte bara om pengar, utan om att visa respekt för vårdpersonalen och patienterna. Vi kan inte ha ett sjukvårdssystem som bygger på att människor ska orka mer än vad som är rimligt.

Satsa mer på vården!

SHIVANI PANDITA

NYA ORD

UTMANANDE
Som kräver mycket.

TILLRÄCKLIG
Så mycket som behövs.

TA SITT ANSVAR
Göra det som man borde eller måste göra.

RIMLIG
Som man kan acceptera.

Vad tänker du? Dela med dig av dina tankar och åsikter genom en insändare!
Skicka din text till:
fatima.gronblad@abfvux.se

VILL DU
PRENUMERERA?
LÄS MER PÅ
VARLDENOCHVI.SE

Alla människor har rätt till utbildning. Med utbildning kan man hjälpa andra och utvecklas som person. Skolan är inte bara en plats för att lära sig fakta – utbildning är en grund för frihet, jämlikhet och utveckling.

NADIIFO YUUSUF

En del tycker att utbildning inte är nödvändigt, de menar att man kan lyckas i livet ändå, till exempel genom att starta eget företag eller jobba praktiskt. Jag håller inte med om det. Jag hävdar att man måste gå i skola för att lära sig. Dessutom är utbildning viktigt för att förstå hur samhället fungerar.

FATIMA ZOHRA AMOUR

Utbildning kan betyda väldigt mycket för en person. Den ger självförtroende och möjlighet att växa som människa. Utbildning stärker också demokratin, eftersom det hjälper människor att förstå sina rättigheter och delta aktivt i samhället.

WIPHARAT SAENKASEM

Det är viktigt med utbildning, för om du inte kan läsa och skriva kan du inte hitta jobb. Utbildning är viktigt för livet och för integrationen i ett land. Utbildning betyder också framsteg för ett land och samhälle.

SHAFIULLAH ABDULLAH ZADA